

Fastställande av ny skötselplan för naturreservatet ”Tinnerö eklandskap kultur och natur” i Linköpings kommun samt revidering och komplettering av naturreservatets föreskrifter

Kommunfullmäktiges beslut:

Med stöd av 7 kap. 30 § i miljöbalken (1998:808) beslutar kommunfullmäktige att revidera och komplettera naturreservatets föreskrifter under sektion C gällande rätten att färdas och vistas inom reservatet.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998: 1252) enligt miljöbalken fastställer kommunfullmäktige de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 1.

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald främst knuten till gamla grova ekar, vårda och bevara värdefulla ekhagar, lövskogar, betade barrdominerade utmarksskogar och grunda artrika våtmarker och strandängar.

Syftet med reservatet är också att, skydda, vårda, synliggöra och framhäva det forntida kulturlandskapet i helhet, delar och detaljer, liksom andra skyddsvärda objekt från senare tider.

Reservatets tätortsnära läge, rika natur- och kulturmiljöer samt vackra landskapsbild gör området till mycket viktigt för friluftslivet.

Syftena ska nås genom att beta området hagmarker, lövskogar och utmarksskogar samt beta i betesmarkerna förekommande fornlämningar, sammansatta fornlämningsmiljöer och övriga lämpliga delar av kulturlandskapet. Enskilda fornlämningar ska hållas fria från igenväxtningsvegetation. Strandängar, övriga ängar och slåttermarker ska slås eller betas. Trädmiljöer utan hävdbehov lämnas för fri utveckling.

För att underlätta för friluftslivet har ett stort antal stängselgenomgångar uppförts och fällindelningen är genomförd så att de besökare som inte vill ha kontakt med betesdjuren kan använda området. Information och anläggningar för friluftslivet utformas för att öka området besöksvärde.

Syftet med reservatet är även att utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja, dämna eller utföra annan mekanisk markbearbetning med undantag av vad som framgår av översiktsplan för övningsområdet Kf 030527 och områdesprogram för Djurgården Kf 2005-06-07;
2. anlägga bilväg, campingplats, uppställningsplats för fordon eller infartsparkering med undantag från vad som framgår av översiktsplan för övningsområdet Kf 030527;
3. anlägga gång- och cykelväg som påtagligt skadar natur- och kulturvärden;
4. framföra motordrivna fordon annat än på de vägar som beskrivs i gällande skötselplan;
5. anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling;
6. uppföra byggnad eller annan anläggning annat än besöks- och fritidsanläggningar enligt översiktsplan Kf 030527;
7. uppföra mast, vindkraftverk och luftledning,
8. anlägga markförlagd ledning som påtagligt skadar natur- och kulturvärden;
9. anordna upplag;
10. gräva upp växter;
11. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel annat än vad som regleras i skötselplanen avseende områdets jordbruksdrift;
12. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel;
13. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd;
14. fälla, upparbeta eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar samt plantera träd och buskar;
15. omföra betesmark till åker eller skogsmark;

16. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter;
17. jaga med undantag av reservatsförvaltaren, eller av reservatsförvaltaren utsedd tjänsteman, påkallad skyddsjakt. Eftersök av trafikskadat vilt genom polismyndighetens försorg får genomföras;

Föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder för åtgärder som krävs enligt syftet ovan och för åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel, inklusive uppföljning och dokumentation, enligt fastställd skötselplan.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Linköpings kommun med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken ägare, att utan ytterligare ersättning, och innehavare av särskild rätt till fastigheterna tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet
 2. skötsel och dokumentation i enlighet med fastställd skötselplan. Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller naturreservatets förvaltare.
 3. iordningställande av anordningar för friluftslivet som anges i fastställd skötselplan.
-

C. Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller inte tillåtet att:

1. framföra motordrivet fordon annat än på skyltade vägar;
2. ställa upp husvagn;
3. parkera motorfordon annat än på skyltade parkeringsplatser;
4. tälta annat än på särskilt markerad och iordningställd plats;
5. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur under perioden 1 mars – 15 november;
6. beträda Rosenkällasjöns och Frökärrets yta och strandängar från 1 april till 15 oktober annat än på iordningställda friluftsanordningar enligt skötselplanens kartbilaga 7;
7. rida annat än vid Smedstad ridcenter, befintliga vägar och markerade ridstigar;

8. cykla annat än på befintliga grusvägar;
9. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller skada vedlevande lavar, mossor och svampar;
10. plocka blommor eller blommande örter;
11. på ett störande sätt utnyttja radio, bandspelare, musikinstrument eller dylikt;
12. störa djurlivet genom att klättra i boträd;
13. samla ryggradslösa djur annat än genom hävning och därvid taga enstaka individer för artbestämning;
14. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;
15. göra upp eld annat än på skyltad och iordningställd plats;
16. starta, landa eller framföra luftfartyg som drönare eller modellflygplan.

Dessutom är det förbjudet att utan reservatsförvaltarens, eller av reservatsförvaltaren utsedd tjänstemans, tillstånd,

17. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet;
18. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet;
19. bedriva försäljning eller annan verksamhet i kommersiellt syfte;
20. anslå anslag, snitslar, färgmarkeringar och dylikt.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998: 1252) enligt miljöbalken fastställer kommunfullmäktige de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2.

Reservatsförvaltare för reservatet skall vara Samhällsbyggnadsnämnden, Linköpings kommun.

Skäl för beslutet

Tinnerö eklandskap utgör en viktig del av ett stort riksintresse för naturvården "Eklandskapet kring Stora Rängen och Järnlunden", Naturvårdsverkets beslut 1993-02-03. De huvudsakliga biologiska värdena knutna till Tinnerö eklandskap är gamla och ofta ihåliga ekar, rikedomen på gamla träd rent generellt samt stora vidsträckta betes- och slättermarker. Den återskapade Rosenkällasjön och övriga våtmarker hyser betydande ornitologiska värden. Många sällsynta och rödlistade arter är noterade i området inom grupperna; vedlevande insekter och klokrypare, fjärilar, lavar och svampar, fåglar och fladdermöss. Reservatet är till stora delar skyddat som, *Natura 2000 (SPA och SAC)*, enligt EU: s art- och habitatdirektiv (SE 0230342).

Tinnerö odlingslandskap är riksintresse för kulturmiljövården enligt Riksantikvarieämbetets beslut i november 1999. Enligt ämbetet utgör området "ett av landets främsta exempel på fossilt odlingslandskap från järnåldern".

Den biologiskt omväxlande och artrika naturen, det pastorala landskapet med betesdjur och vackra utsikter samt den mycket rika kulturmiljön och närheten till landets femte största stad gör området till viktigt för friluftslivet.

Natura 2000

Följande habitat och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv är utpekade i området i den senaste versionen av områdets bevarandeplan:

- 3150 Naturligt näringsrika sjöar, ca 50,9
- 6410 Fuktängar, ca 11,7 ha
- 6510 Slätterängar i låglandet, ca 1,2 ha.
- 9010 Taiga, ca 10,3 ha
- 9050 Näringsrik granskog, ca 10,2 ha
- 9070 Trädklädda betesmarker, ca 231 ha
- 91D0 Skogsbevuxen myr, ca 0,4 ha

Arter enligt direktivets bilaga 2 eller bilaga 4

- 1042 - citronfläckad kärrtrollända, *Leucorrhinia pectoralis*
- 1083 - ekoxe, *Lucanus cervus*
- 1084 - läderbagge, *Osmoderma eremita*
- 1166 - större vattenslamander, *Triturus cristatus*
- 1308 - barbastell, *Barbastella barbastellus*
- 1355 - utter, *Lutra lutra*
- 1936 - hålträdsklokrypare, *Anthrenochernes stellae*,

Följande särskilt intressanta fågelarter enligt EU: s fågeldirektiv är noterade i området:

- A007 – svarthakedopping, *Podiceps auritus*
- A035 – sångsvan, *Cygnus cygnus*

A072 – bivråk, *Pernis apivorus*
A122 – kornknarr, *Crex crex*
A217 – sparvuggla, *Glaucidium passerinum*
A236 – spillkråka, *Dryocopus martius*
A338 – törnskata, *Lanius collurio*
A246 – trädlärka, *Lullula arborea*

Ärendets handläggning

Dokumentation

Naturreseptet bildades i juni 2006. Under perioden sedan bildandet har betydande restaureringar och förbättrad skötsel genomförts i stora delar av naturreseptet. Insatser har gjorts både i land- och vattenmiljöer samt genom tydliggörandet av det forntida odlingslandskapet. Satsningarna på förbättrad infrastruktur för friluftslivet har fortsatt och antalet besökare har ökat. Tinnerö eklandskap tillhör numera ett av länets mest besökta naturreseptat.

Systematiska art- och habitatinventeringar har genomförts de senaste 15 åren. Inventeringarna visar att Tinnerö eklandskap är en "hotspot" för bevarandet av biologisk mångfald i det östgötska eklandskapet. Långt mer än 300 rödlistade arter är funna i naturreseptet och antalet arter av fjärilar, gaddsteklar, blomflugor, vedlevande skalbaggar och rödlistade svampar är bland de högst noterade i landet.

Inventeringarna visar även att stora delar av reseptet kan betraktas som utvecklingsområden där fortsatta restaureringar och förbättrad skötsel krävs för att gynna flora och fauna samt upplevelsevärdena. Denna översyn av skötselplan och föreskrifter är därför nödvändig för att nå syftet med naturreseptet.

Konsekvensbedömning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Samhällsbyggnadsnämnden via Stadsmiljökontoret har samlat erfarenheter genom 12 års skötsel av naturreseptet. Stadsmiljökontoret gör den bedömningen att vissa av föreskrifterna behöver revideras samt att en ny föreskrift behöver tillkomma för att nå en välavvägd balans mellan naturreseptets måluppfyllnad så som det beskrivs i reseptets syfte och allmänhetens rätt att vistas i reseptet. De ytterligare skärpningar som görs i föreskrifterna bedöms inte i någon nämnvärd omfattning inskränka allmänhetens tillträde till området utan skapar i många fall bättre utsikter för ökad attraktivitet. Här nedan beskrivs respektive förändring var för sig.

C5 - medföra okopplad hund

Ett antal incidenter har inträffat med lösgående hundar. Det gäller rivna tackor och lamm, drivande av vilt samt störningar på friluftslivet. Skärpningen innebär att hund och annat husdjur ska hållas kopplade under hela den period som beskrivs i jaktlagstiftningen, samt under den period betesdjur kan vara lösgående. Denna period är även den då flest människor vistas i naturreseptet. Undantaget för kopplad hund vid Smedstad tas bort då träningsanläggningen för hundar har

flyttats från naturreservatet. Förändringen är viktig och minskar risken för störningar på friluftsliv, betesdjur och vilt.

C6 - beträdnadsförbud för reservatets större våtmarker

Rosenkällasjön och Frökärret är viktiga miljöer för rastande och häckande fåglar samt målpunkter för friluftslivet. Förändringen innebär att även Frökärret omfattas av ett beträdnadsförbud så som det tidigare har gällt vid Rosenkällasjön. Förändringen ger ett ökat skydd till fågellivet utan att på något nämnvärt sätt inskränka på allemansrätten.

C7 - ridning

Sedan naturreservatet bildades har Smedstad ridcenter etablerats i naturreservatet. Föreskriften om ridning ändras så att skötselområdet vid centret fullt ut kan användas för ridning. Förändringen av föreskriften har ingen negativ inverkan på allemansrätten.

C10 - plocka vissa blommor

Under senare års inventeringar har det uppmärksammats att naturreservatet har en tämligen begränsad mängd och areal av blommande örter. En rik blomning är mycket viktig för framför allt många insekter. Skötselriktade åtgärder har vidtagits och kommer att vidtas i och med den nya skötselplanen för att öka blomningen. Då naturreservatet har ett stort antal besökare och besöksmängden bedöms öka i framtiden införs ett utökat förbud gällande plockning av blommor och blommande örter. Inskränkningen bedöms som rimlig och har en begränsat negativ inverkan på allemansrätten, men också en positiv inverkan för hur området upplevs.

C16 - ny föreskrift om drönare och andra flygfarkoster.

Start och landning av luftfarkoster har varit oreglerad i naturreservatet. Den explosionsartade utvecklingen av främst användandet av drönare gör att detta bör regleras för att undanröja störningar på faunan samt friluftslivet. Föreskriften inskränker inte på allemansrätten.

Remissyttranden

Länsstyrelsen (myndighetssamråd § 25 förordningen om områdesskydd), Länsstyrelsen påpekar att även okända fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen och att åtgärder i skötselplanen kan kräva tillstånd.

Länsstyrelsen önskar vidare att reservatsbeslutet utformas så att alla gällande delar och beslut sammanställs i dokumentet. Revideringar och övriga förändringar kan tydliggöras i bilaga. Myndigheten lämnar endast en synpunkt på skötselplanen där ett skötselområde felklassats avseende N2000-habitat.

Bygg- och miljönämnden (tillsynsmyndighet) påpekar att det finns 4 områden med kända farliga lämningar inom naturreservatet. Dessa lämningar och åtgärdsbehov bör tydliggöras i skötselplanen. Begreppet ogräsåker bör bytas ut mot något som bättre speglar den åtgärd som avses.

Lejonfastigheter (markägare i skötselområde 18 Smedstad ridcenter) tillstyrker förslaget till ny skötselplan och nya föreskrifter.

Linköpings fågelklubb tillstyrker förslaget till ny skötselplan och nya föreskrifter.

Linköpings svampklubb tillstyrker förslaget till nya föreskrifter och avger vissa förbättringsförslag på vissa objekt i skötselplanen.

Föreningen Linköpings Ekopark tillstyrker förslaget till nya föreskrifter och lämnar en lång rad synpunkter på skötselplanen och andra förslag som inte kan hanteras inom detta beslut.

Kommunens avvägning med avseende på remissyttranden

Länsstyrelsens önskemål om ett sammanhållet reservatsbeslut tillgodoses. Förtydligande om att tillstånd kan krävas för åtgärder i skötselplanen har införts. Omklassning av ett N2000-habitat har inte gjorts då fel habitat har införts i N2000-områdets bevarandeplan.

Bygg- och miljönämndens önskemål om tydligare skrivningar om farliga lämningar i naturreservatet har genomförts. Begreppet ogräsåker har inte använts i handlingarna utan åkerogräs som är ett vedertaget namn på vissa växter som kan växa på åkrar.

Föreningen Linköpings Ekoparks synpunkter har till del kunnat beaktas i handlingarna. Ett särskilt svar på föreningens omfattande skrivelse har översänts till föreningen.

Övrigt

Natura 2000

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt Miljöbalken 7: 28a § sedan 2001-07-01. Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver inte tillstånd (MB 7:28b §, andra stycket). Även planerade åtgärder enligt fastställd skötselplan kan kräva tillstånd. Prövning kan även behövas enligt annan lagstiftning exempelvis kulturmiljölagen.

Tillståndsprövning ska föregås av ett tidigt samråd enligt MB 6 kapitel 4 §. Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning skall en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bifogas tillståndshandlingarna (MB 6 kap. 1 §). MKB:n skall belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Paul Håkansson
Kommundirektör

Bilagor

1. skötselplan
2. karta över beträdnadsförbud förskrift C-6 (kartbilaga 7 i skötselplanen)
3. sammanställning av reviderade föreskrifter